

(กสม.แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 3/2565)

**กสม. ห่วงสิทธิในชีวิตและความปลอดภัยบนท้องถนนของประชาชน เตรียมระดมความเห็น ทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- เผยลงพื้นที่ พบคนไทยพลัดถิ่นจำนวนมากเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน
การพิสูจน์สถานะบุคคลเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า**

วันที่ 27 มกราคม 2565 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 3/2565 โดยมีวาระสำคัญ ดังนี้

**1. กสม. ห่วงความปลอดภัยในการใช้ถนน สะท้อนสิทธิในชีวิตของประชาชนยังไม่ได้รับการคุ้มครอง
ดีพอ เตรียมระดมความเห็นจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**

ตามที่ได้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนกรณีแพทย์หญิงอุกรจักรยานยนต์บี๊กไปค้ำจับชนระหว่างข้ามทางม้าลายและเสียชีวิตในเวลาต่อมา จนปรากฏเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน นั้น กสม. มีความห่วงกังวลอย่างยิ่งต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนผู้ใช้ทางสาธารณะ เนื่องจากสิทธิในชีวิตถือเป็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ทุกคน และได้รับการรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28 โดยรัฐมีหน้าที่ต้องปกป้อง คุ้มครอง และส่งเสริมให้ประชาชนมีและได้รับประโยชน์จากสิทธินี้ และใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อประกันว่าสิทธิในชีวิตของบุคคลจะได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างดีที่สุด และบุคคลไม่ควรเสียชีวิตจากเหตุอันไม่สมควร โดยเฉพาะเหตุที่สามารถป้องกันได้

ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนซึ่งกระทบต่อสิทธิที่จะมีชีวิตได้อย่างปลอดภัยบนท้องถนนเป็นเรื่องที่ กสม. ให้ความสำคัญ และ กสม. (ชุดที่ 2) เคยมีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อปี 2558 โดยมีข้อค้นพบว่า การบังคับใช้กฎหมายจราจรยังไม่เข้มงวดและการควบคุมมาตรฐานด้านความปลอดภัยของยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ พร้อมมีข้อเสนอแนะ เช่น รัฐควรให้ความสำคัญกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับนโยบายอย่างจริงจังเทียบเท่านโยบายด้านการเสียชีวิตจากอาชญากรรมและยาเสพติด ดูแลให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเคารพกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำกัดความเร็ว และควรมีมาตรการที่ประกันว่าถนนที่มีอยู่แล้วและถนนที่จะสร้างขึ้นใหม่จะเป็นถนนที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย เป็นต้น

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี้ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของกติกา ICCPR ยังมีภารกิจสำคัญที่จะต้องดำเนินการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิตของประชาชน ด้วยการออกมาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่น ๆ ที่เข้มงวดและบังคับใช้ได้จริงเพื่อสร้าง

สภาพแวดล้อมที่จะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตและสัญจรได้อย่างปลอดภัยมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ขณะที่สังคมโดยประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนต้องการพกฎจราจรเพื่อเคารพสิทธิของผู้อื่นอย่างเคร่งครัดด้วย

ทั้งนี้ กสม. จะติดตามสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และจะระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการเดินทางบนเส้นทางสาธารณะได้อย่างปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยในชีวิตจากอุบัติเหตุต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถป้องกันได้และไม่ควรเกิดขึ้น

2. กสม. ลงพื้นที่รับฟังปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น พบอุปสรรคการเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน หน่วยงานรัฐขาดบุคลากรทางทะเบียน พิสูจน์สถานะบุคคลล่าช้า

เมื่อวันที่ 19 - 21 มกราคม 2565 นางปรีดา คงแป้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี และนางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดระนอง เพื่อรับฟังสถานการณ์และหารือถึงกระบวนการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม และผู้แทนส่วนราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดระนอง โดยเครือข่ายการแก้ปัญหาถิ่นสัญชาติคนไทยพลัดถิ่น 4 จังหวัด (ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และพังงา) ให้ข้อมูลว่า ชาวบ้านยังคงได้รับความเดือดร้อนจากกระบวนการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิสูจน์รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ดำเนินไปด้วยความล่าช้า ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐานจากรัฐ เช่น การรักษาพยาบาล หรือการเข้าเรียนในสถานศึกษา ได้ โดยเครือข่ายฯ ได้ยื่นข้อเสนอให้ กสม. เร่งติดตามการดำเนินงานแก้ไขปัญหาโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สถานะ การตั้งคณะทำงานติดตามการแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด หรือการให้รับเด็กเข้าเรียนในชั้นอนุบาลและประถมศึกษา เป็นต้น

ในโอกาสเดียวกันนี้ กสม. ได้รับทราบข้อมูลจากผู้แทนส่วนราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดระนอง ระบุว่า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีข้อมูลการยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นกว่า 1,200 ราย ขณะที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอราว 1,700 ราย ส่วนจังหวัดระนองมีข้อมูลการยื่นคำขอพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นกว่า 2,900 ราย ขณะที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอราว 1,400 ราย (ข้อมูล ณ ปลายปี 2564) ซึ่งการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีความล่าช้าเนื่องจากกระบวนการตรวจพิสูจน์ต้องอาศัยเวลาในการสอบพยานบุคคล พยานเอกสาร รวมทั้งความเชื่อมโยงผังเครือญาติ นอกจากนี้ ยังมีปัญหามูลากรทางทะเบียนมีจำนวนไม่เพียงพอกับภาระงาน ซึ่งบางอำเภอสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอพิสูจน์สถานะได้เพียงวันละ 1 รายเท่านั้น

“เรื่องสถานะบุคคลและการตรวจพิสูจน์เพื่อรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเป็นประเด็นสิทธิมนุษยชนสำคัญที่นำไปสู่โอกาสในเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานด้านต่าง ๆ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา การประกอบอาชีพ อันเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนต้องได้รับและรัฐต้องจัดหาให้อย่างเสมอภาค ดังที่อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปะติบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD) ข้อ 5 มีหลักการไว้ให้รัฐภาคีห้ามและ

ขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบและประกันสิทธิของทุกคนให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย โดยไม่จำแนกตามเชื้อชาติ สีผิว หรือชาติหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด

สำหรับกรณีปัญหาของคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาต่อเนื่องยาวนานนี้ เป็นประเด็นที่ กสม. ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยที่ผ่านมา กสม. ชุดที่ 2 เมื่อปี 2558 เคยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสัญชาติของคนไทยพลัดถิ่นไปยังกระทรวงมหาดไทย และล่าสุด กสม. ชุดที่ 4 ในคราวประชุมด้านบริหาร เมื่อเดือนกรกฎาคม 2564 มีมติเห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูล ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการ หรือแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 เพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิสถานะบุคคลให้แก่คนไทยพลัดถิ่นในเชิงโครงสร้างด้วย

ส่วนข้อมูลสภาพปัญหาที่ได้รับฟังจากการลงพื้นที่ครั้งนี้ กสม. จะประสานไปยังกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่เพื่อดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปได้ด้วยความถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น” กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

27 มกราคม 2565